

Közlemény

A Független Előadó-művészeti Szövetség értesült róla, hogy Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár úr levelet küldött 140 külföldi előadó-művészeti szakembernek, vezetőnek tájékoztatva őket az elmúlt időszakban a kulturális kormányzat által végzett munkáról.

A levéllel kapcsolatban szervezetünk levélben fordult Fekete Péter államtitkár úrhoz, amelynek tartalmát az alábbiakban közzétesszük.

Tisztelt Államtitkár Úr!

Néhány tagszervezetünk megkapta a külföldi előadó-művészeti szervezetek vezetőinek írt legutóbbi levelét, amit tagjaink velünk is megosztottak. Szeretnénk szakmapolitikai szemmel reflektálni az abban írottakra.

Tevékenységünkkel évtizedek óta igyekszünk támogatást nyújtani a szaktárca mindenkori döntéshozóinak, akik nekünk – mint az ágazati érdekegyeztetésben résztvevő szakmai szervezetnek – a természetes partnereink. Különböző szakmapolitikai döntések nyilvánosságra kerülésekor azonban sokszor az az érzésünk, mintha az aláíró csak a nevét adná az adott döntéshez, annak tartalmáról azonban nehezen tud kongruens (értsd: kultúrpolitikai szempontokon alapuló, az előzményekkel, a tényekkel, és a saját korábbi megfontolásaival és/vagy nyilatkozataival egyező) indoklást adni. Mintha mindazt, amiről korábban adott esetben

Announcement

The Hungarian Association of Independent Performing Arts has been informed that Mr. Péter Fekete, State Secretary for Culture, sent a letter to 140 foreign performing arts professionals, informing them of the recent activity of the cultural government.

In connection with the letter, our association sent a reaction to the State Secretary for Culture, the content of which is published below.

Dear Mr. Secretary of State,

Some of our member organizations have recently shared with us a letter signed by you and sent to heads of foreign performing arts organizations. We would like to reflect on the content of the letter from a point of view of the sector we represent.

As a professional advocacy organization we have, for decades, been engaged in providing support to the decision-makers of the Ministry, our natural partners in sectoral policy making. Often though, when decisions are officially released, it's as if the signatory has only attached their name to the decision, the justifications for which are not congruent with previous cultural policy statements, sectoral facts, or the State Secretary's own considerations or declarations. It's as if all the previously discussed agreements have been annulled by an invisible hand, leaving out any possibility of a professional dialogue between the Ministry and our organization. What is left is a

leveleztünk, tárgyaltunk, beszélgettünk, vagy netalán megállapodtunk, egy láthatatlan kéz egyetlen pillanat alatt keresztülhúzná, s a történet végén párbeszéd helyett csak a magyarázkodás marad. Egy kicsit ez jutott eszünkbe a külföldieknek írt levélről is.

Az Államtitkárság december óta másodszor szólít meg több mint 140 külföldi szakmai szervezetet könnyedén cáfolható tartalommal. Muszáj, hogy szóljunk: nekünk kínos ez a helyzet. Mert nem szerencsés, amikor egy érdekvédelmi szervezet a saját államtitkárát cáfolni kényszerül, ráadásul nemzetközi szintén.

Íme.

Állítás:

„On 30 April 2020, the Government of Hungary issued Act XCIX of 2008 on the support and special employment rules of performing arts organizations. In accordance with the provisions of the law, decided on the financing of the independent performing arts sector and the distribution of the available resources within the prescribed deadline. Hungary is one of the most comprehensive countries in Europe providing independent support to the performing arts.”

Háttér:

A független előadó-művészeti terület támogatása pályázati úton történik. E pályázat éves keretösszege 2010-ben: 801,0 millió Ft (eredetileg: 1 215 millió Ft), 2014-ben: 1 232 millió Ft, 2020-ban: 1 105,3 millió Ft.

partial explanation filled with evasions and equivocations. To some extent, this is the very sentiment we had about the letter written to foreign professionals.

For the second time since December 2019, the Secretary of State approached more than 140 foreign professional organizations with a letter of refutable content. As a result, we find ourselves in a rather awkward situation. It is highly unfortunate when an advocacy organization is forced to disprove the statements of its own Secretary of State, let alone in front of an international audience.

Our concerns are the following.

Statement:

‘On 30 April 2020, the Government of Hungary issued Act XCIX of 2008 on the support and special employment rules of performing arts organizations. In accordance with the provisions of the law, decided on the financing of the independent performing arts sector and the distribution of the available resources within the prescribed deadline. Hungary is one of the most comprehensive countries in Europe providing independent support to the performing arts.’

Background:

The governmental support of independent performing arts in Hungary is connected to tender system. The total budget of this system was: 801 M HUF (2.26 M EUR) in 2010, 1,232 M HUF (3.49 M EUR) in 2014, and 1,105.3 M HUF (3.13 M EUR) in 2020.

Az összeg látszólag nem változott jelentősen (valójában ténylegesen csökkent és még az inflációt sem követi), jelentősen átalakult azonban a pályázói kör. Míg 2010-ben a pályázaton a független (állami vagy önkormányzati fenntartóval nem rendelkező) színházak és táncegyüttesek indultak, 2012 óta ez a keret szolgál rajtuk kívül a szabadtéri, a nemzetiségi színházak, továbbá számos önkormányzati intézmény támogatására is. **A levélben foglalt állítást a támogatás páratlan összegéről semmi nem indokolja, a tényleges számok pedig komoly forráskivonást igazolnak.**

Állítás:

„Contrary to rumors, the funds did not decrease by a single penny, and their distribution was decided by an independent committee - responsible for the distribution of their own capital institutions - set up by the Mayor of Budapest.”

Háttér:

Eddig nem írtuk le nyilvánosan, de mivel ebben a levélben ismét előkerülnek a decemberben már hangoztatott valótlanosságok, az alábbiakban levezetjük, hogy az állam 2019 végén - a Nemzeti Kulturális Alap megszüntetése mellett – arra készült, hogy eltörölje a független előadó-művészeti szervezetek működési támogatását.

Az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény 19. § (1) bekezdés 2019. december 1-jén hatályos szövege:

„19. § * (1) Nemzeti előadó-művészeti szervezetnek vagy kiemelt előadó-művészeti szervezetnek nem minősülő előadó-művészeti szervezetek **szakmai programmegvalósításának és működésének**

Although at first sight the budget has not changed radically (in fact it decreased, and doesn't even follow inflation), the range of possible applicants has altered greatly. While in 2010 applicants merely included independent theatre and dance collectives (without municipal or state organizations), since 2012 the same budget has included open air and ethnic theatres, as well as various municipal organizations. **There is no justification for the allegation about the unique amount of support. In reality, the actual numbers point to a serious withdrawal of funding.**

Statement:

‘Contrary to rumors, the funds did not decrease by a single penny, and their distribution was decided by an independent committee - responsible for the distribution of their own capital institutions - set up by the Mayor of Budapest.’

Background:

Until this point we refrained from proving publicly that, at the end of 2019, the Hungarian State considered terminating the operational support for independent performing art organizations. Because in this letter the Secretary of State repeats the mendacities of his December communication, we now challenge his allegations as follows.

According to Section 19 (1) of Act XCIX of 2008 on the Support and Special Employment Rules of Performing Arts Organizations in force on 1st December 2019, support for the implementation of professional programs and the **operation** of performing arts organizations is provided through tenders.

támogatása pályázati úton történik. A pályázatokat a miniszter évente legkésőbb február 15-éig teszi közzé, és a benyújtott pályázatokkal kapcsolatos döntését évente legkésőbb április 30-áig hozza nyilvánosságra.”

A 2019. december 3-án birtokunkba került törvénymódosítás tervezet alapján az előzőekben bemutatott körre vonatkozó pályázatról szóló szövegből kikerült a „működési” kifejezés, ami azt jelenti, hogy a támogatás kizárólag projektcélokra lett volna felhasználható, a működés kiadásaira, így például bérleti díj, állandó munkatársak bére, könyvelés költségeire nem.

2019. december 5-én petícióval fordultunk a Magyar Országgyűlés képviselőihez, hogy a soron kívül és sürgősséggel benyújtani tervezett törvényjavaslatot ne szavazzák meg.

2019. december 9-én a Kormány úgy fogadta el és nyújtotta be a Parlamentnek a törvényjavaslatot, hogy ez a módosítás már nem szerepelt benne. A minisztérium és a kormány kommunikációja szerint pedig soha nem is szerepelt benne.

Ugyanezen a napon küldte ki az előterjesztést a minisztérium a jogszabályban előírt társadalmi egyeztetésre, vagyis akkor, amikor a törvényjavaslat már a Parlament előtt volt.

2019. december 11-én a Parlament elfogadta a törvény módosítását.

2019. december 30-án megjelent a törvény végrehajtási rendeletének módosítása. Ez a rendelet tartalmazza a törvény végrehajtásához szükséges részletes szabályokat, így többek között a pályázatokra vonatkozóan is.

Based on a draft amendment that we received on 3rd December 2019, the term ‘operational’ was removed from the text of the act, for the scope presented above. This means that the grant could only be used for project purposes, but not for operating expenses such as rent, permanent staff salary, and accounting expenses.

On 5th December 2019 we sent a petition to the members of Parliament with a request to reject the bill that was to be submitted by the Government, with priority treatment and an accelerated procedure.

On 9th December 2019 the Government presented the bill to Parliament without the amendment mentioned above. In addition, according to the communication of both the Ministry and the Government, the said amendment was never part of it.

On this very day the Ministry sent the draft bill for public consultation, that was obligatory under law, that is, on the same day the bill was in front of Parliament.

On 11th December 2019 Parliament accepted the amendment of the law.

On 30th December 2019 the amendment of the Implementing Decree was published. This decree contains the detailed rules for implementing the law, including the rules for tender applications.

Bár a Parlament végül nem törölte a törvényből a „működési” kifejezést (ami állítása szerint soha nem is állt szándékában), a végrehajtási rendelet szövegében a pályázatokat elbíráló kuratóriumra vonatkozó szövegrészből a „működési” kifejezés talányos módon mégis kikerült és hiányzik onnan a mai napig.

Milyen más oka lehetett volna a rendelet módosításának, mint az, hogy ha a törvényből kikerül a „működési” kifejezés, a törvény végrehajtási rendeletében is törölni kell. Nos, végül nem került ki, ami valószínűleg elkerülte a rendelet módosítójának a figyelmét. Ez a kormányrendeleti rendelkezés, bár a hatályos törvénnyel ellentétes, jelenleg is hatályban van.

Az államtitkár levelében sajnos pontatlanul fogalmaz: csak a budapesti székhelyű szervezetek kuratóriumát jelölte a főpolgármester, a vidéki székhelyűek esetében a miniszter közvetlenül kérte fel a kuratóriumot, amelynek tagjai közül senki sem a független előadó-művészeti területen működő szakember volt. Ráadásul közülük az egyik kurátor az egyik pályázó vezető beosztású munkavállalója, így de jure nem vehetett volna részt a bírálóban.

Ha a minisztérium idén először nem mulasztja el a törvényben meghatározott kötelezettségét, amely alapján a szakmai érdekképviseleti szervezetek véleményezhették volna a kurátorok személyére vonatkozó javaslatot, erre is felhívhattuk volna a minisztérium figyelmét.

Although Parliament left the term ‘operational’ in the law (the lawmaker claims that it was never intended to be deleted), the term ‘operational’ was removed from the text of the Implementing Decree concerning the evaluation committee, and is still missing to this day.

What reason could there have been to amend the decree other than the removal of the term ‘operational’ from the law. Had it been removed, it should also have been removed from its implementing decree. Well, it was not removed, which was probably overlooked by the legislator. This faulty provision of the Implementing Decree, although contrary to the law in force, is still in force.

Unfortunately, the Secretary of State was once more inaccurate in his letter: the Mayor of Budapest set up a committee for the independent organizations based in the capital only. All other independent organizations based elsewhere in the countryside were evaluated by a committee whose members were designated by the Minister directly, and among whom there was no single person who had a professional background in the independent performing arts. Also among them, one committee member turned out to be employee of an applicant and, according to the rules, could therefore have not been in the position to evaluate the applications.

Had the Ministry not missed its statutory duty that gives the right to advocacy organizations to assess proposals for the members of the evaluation committee, we could have called the Ministry’s attention to this flaw.

Állítás:

“I would like to inform you that in parallel with the distribution of the grants, some 3,000 independent artists have received additional state funding of approximately EUR 1,000. The amount will be paid to them in the form of an advance in view of the emergency situation caused by the pandemic, which may be offset by various performances in the sake of public interest following the end of the emergency.”

Háttér:

Államtitkár úr a levelének ebben a szakaszában új értelmezését adja a független kifejezésnek (independent), illetve azt a szabadúszó (freelancer) értelemben használja. A minisztérium által elindított program ugyanis a címevel ellenkezően nem a független területen működő, bevételüket veszített előadók és alkotók számára nyílt meg, hanem minden olyan művészek, és néhány alkotó és háttérszakmában dolgozónak (súgók, ügyelők, asszisztensek), akik nem állnak munkaviszonyban valamely előadó-művészeti szervezettel, így a színházak bezárása számukra is azonnali és súlyos bevételkiesést eredményezett. A program keretösszege 1 milliárd Ft, ebből a színházi és táncművészeti területre jutó keret 400 millió Ft. A keretről 2020. május 18-án születik döntés, így ezután látszik majd, hogy ebből milyen mértékben részesülnek a független területen dolgozók, azaz közülük hányan vehetnek majd részt a Köszönjük, Magyarország! eseményein. Kíváncsian várjuk az állítását igazoló eredményt.

Állítás:

“The Government of Hungary spends 1.2% of GDP on financing cultural life, thus leading the ranks of the Member States that spend the most on culture.”

Statement:

‘I would like to inform you that in parallel with the distribution of the grants, some 3,000 independent artists have received additional state funding of approximately EUR 1,000. The amount will be paid to them in the form of an advance in view of the emergency situation caused by the pandemic, which may be offset by various performances in the sake of public interest following the end of the emergency.’

Background:

In this part of the letter, the Secretary of State offered a new understanding of the term ‘independent’ by interpreting it as ‘freelancer’. As opposed to the title of the call, the program initiated by the Ministry was not opened merely to performers and creators of the independent performing sector who lost their income due to the pandemic, but to all artists, creators and some background workers (prompts, stage managers, and assistants) who are not employed by state institutions. The total budget of the programme is 1,000 M HUF (2.83 M EUR), of which 400 M HUF (1.13 M EUR) is allocated to the theatre and dance sector. The evaluation of the applications was due on 18th May 2020. Therefore, we can only see in the light of the evaluation of how many workers of the independent performing arts scene get funding, that is, how many of them can participate in the events of the ‘Thank you, Hungary!’ programme. We are looking forward to the results that confirm your statement.

Statement:

‘The Government of Hungary spends 1.2% of GDP on financing cultural life, thus leading the ranks of the Member States that spend the most on culture.’

Háttér:

Az adat valóban szembeütő, csak sajnos nem pontos. Az Eurostat statisztika Cofog 08.2 osztálya (ami a kulturális szolgáltatásokat összesíti) nem összevethető a KSH által gyűjtött és a saját statisztikai szempontrendszerével által összesített adatokkal. A nyilvánosan elérhető számokat elemezve vélhető, hogy a hivatkozott (a GDP 1,2%-át kitevő) kulturális költség közel kétharmada épülethez (beruházás, fenntartás) kötődik, illetve a médiának, valamint sport-, és egyházi szervezeteknek juttatott támogatásokat is tartalmaz.

A növekvő kulturális kiadások mellett **a független terület támogatása az állítással szemben nemhogy nem nőtt, hanem jelentősen csökkent.** Amit ugyanis növekedésként mutat ki az állam, nem jelent mást, mint hogy egyre több szereplőt számít bele a független előadó-művészeti területbe, az önkormányzati fenntartású intézményektől az amatőr néptáncgyűttesekig. Az a pályázati keret, amiért decemberben küzdöttünk, 2020-ban 673,3 millió forint volt, valamivel több, mint 2 millió EUR. Ez az összeg a kulturális költség mindössze 0,125 %-a, annyi, mint egyetlen egytagozatos kőszínház éves támogatása.

Állítás:

“Given that political freedom is part of the freedom of independent art, it may often be the case that its representation or maintenance is embodied in opposition, anti-government behavior. Sometimes, many of the approximately 500 organizations use both the art itself and their relationships to achieve their political goals. In most cases, unfortunately, the goal is obviously not to elevate or keep art there, but

Background:

The data is unquestionably conspicuous, but unfortunately not accurate. COFOG group 08.2 of Eurostat statistics (which aggregates cultural services) is not directly comparable with the data collected by the Hungarian Central Statistical Office and totalled by its own statistical criteria. Analysing the publicly accessible numbers it can be presumed that almost two-thirds of the cited cultural expenditure (1.2% of GDP) is related to buildings (real estate investment and maintenance) and also includes subsidies to the media, sports, and religious organizations.

In addition to increasing cultural spending, **support for the independent sector has not only not increased, but has declined significantly.** In reality, what is counted as growth, in the communication of the Government, is derived from the practice of including more and more actors into the budget of the independent sector, ranging from theatres of local governments to amateur folk-dance collectives. The budget that we fought for in December turned out to be 673.3 M HUF (approximately 2 M EUR) in 2020, from which 86 independent organizations received 3-35 M HUF (10,000-31,500 EUR) annual support. The annual budget for our sector thus equals a mere 0.125 % of the total cultural budget, which is in fact less than the annual budget of a single mid-size state theatre.

Statement:

‘Given that political freedom is part of the freedom of independent art, it may often be the case that its representation or maintenance is embodied in opposition, anti-government behavior. Sometimes, many of the approximately 500 organizations use both the art itself and their relationships to achieve their political goals. In most cases, unfortunately, the goal is obviously not to elevate or keep art there, but rather to

rather to gain or at least influence political control. Thus, as in December, it may happen that false, untrue information is spread about our country and its cultural leadership.”

Háttér:

A színház reflektál a társadalmi változásokra és jelenségekre, közös ügyeket mutat be és dolgoz fel, és ilyen módon hivatásánál fogva politizál. Nemcsak a független színház. Decemberben azért mentünk ki az utcára, mert az állami partner nem tekintett minket partnerének: úgy próbálta megváltoztatni a jogi-működési környezetet, hogy ezt az érintettekkel nem vitatta meg. Amit kértünk és kérünk, az a transzparencia, az egyeztetés, az objektív szempontokon alapuló döntéshozatal, és a kisebbség érdekeinek figyelembevétele. **Ezen elvek mentén lehet ránk számítani, és ezen elvek mentén számíthat is ránk.**

Ebben az évben hét levelet küldtünk Államtitkár úrnak, eddig egyikre sem érkezett reakció. Kezdeményeztük többek között, hogy tartsunk egyeztetést az általunk képviselt területet érintő kérdésekről, amelyek egy részéről a kőszínházi vezetők részére tartott tájékoztatókból értesülünk.

Reméljük, hogy a jövőben szélesebb körben is ügyének tekinti a független előadó-művészeti területtel folytatott szakmai párbeszédet, így megelőzhetőek lesznek az e levélben foglaltakhoz hasonló cáfolatok, amelyeket a levélben megszólított külföldi szakmai fórumokkal is kénytelenek vagyunk megosztani.

gain or at least influence political control. Thus, as in December, it may happen that false, untrue information is spread about our country and its cultural leadership.’

Background:

Theatres reflect on social issues and changes, mirror and elaborate public matters, and by doing so, get involved in politics by profession. Certainly, this is true not only for independent theatres. We protested in December because the State, which should have been our partner, did not consider us as such: it wanted to change the professional and legal environment without discussing it with those affected by the changes. What we ask for and seek are transparency, systems of evaluation based on objective viewpoints, and the consideration of the interests of minorities. **These are the principles you can count on us to follow, and you can count on us by following these principles.**

Since the beginning of this year we have sent seven letters to the Secretary of State, with no response to any of these so far. Among other things, we also initiated a dialog on issues that concern the sector we represent, and which we gained knowledge of from online briefings given by the Ministry to invited directors of state theatres.

We hope that you will consider the professional dialogue with the independent performing arts scene in a broader scope in future, so that refutations such as this one can be prevented. For now, we are compelled to share these disclaimers with the foreign professional forums that were addressed in your letter.

A Független Előadó-művészeti Szövetség
elnöksége

Imely Zoltán

Nagy Zoltán

Zrinyi Gál Vince

Co-Presidents of the Hungarian Association of
Independent Performing Arts

Zoltán Imely

Zoltán Nagy

Vince Zrinyi Gál